

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 19.10.2006
COM(2006)545 galīgā redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

Energoefektivitātes rīcības plāns. Potenciāla izmantošana

{SEC(2006)1173}

{SEC(2006)1174}

{SEC(2006)1175}

SATURS

1.	Ievads	3
2.	Mērķis un darbības joma.....	4
3.	Ietaupījumu potenciāls un ietekme.....	5
4.	Pamatojums	7
5.	Politika un pasākumi	8
5.1.	Dinamiskas energoefektivitātes prasības attiecībā uz enerģiju patērējošiem produktiem, ēkām un energopakalpojumiem	9
5.2.	Enerģijas pārveidošanas uzlabošana	12
5.3.	Attīstība transporta nozarē	13
5.4.	Energoefektivitātes finansēšana, ekonomiskie stimuli un enerģijas cenu veidošanās	15
5.5.	Pārmaiņas enerģijas patēriņa paradumos	16
5.6.	Starptautiskās partnerības.....	18
6.	Secinājumi un turpmākie pasākumi	18

Pielikums

1. IEVADS

Eiropas Savienība sastopas ar vēl nepieredzētiem enerģētikas izaicinājumiem, ko rada ievērojamā atkarība no importa, bažas par fosilo kurināmo piegādi pasaulē un skaidri jūtamas klimata pārmaiņas. Tomēr Eiropa joprojām vismaz 20 % enerģijas izmanto nelietderīgi neefektivitātes dēļ. ES var rādīt priekšzīmi energoefektivitātes paaugstināšanā, un tas ir jādara, izmantojot visus pieejamos politikas instrumentus dažādos pārvaldes un sabiedrības līmeņos.

Līdz 2020. gadam tiešās izmaksas, kas saistītas ar neprasmīgi efektīvi izmantot enerģiju, ik gadu veidos vairāk nekā 100 miljardus euro¹. Ietaupījumu potenciāla ilgtspējīga izmantošana ir viens no Kopienas enerģētikas politikas pamatelementiem. Tas ir efektīvākais veids, kā uzlabot energoapgādes drošību, samazināt oglekļa emisijas, veicināt konkurētspēju un stimulēt energoefektīvu tehnoloģiju un produktu popularitāti tirgū. Šie argumenti ir spēcīgi, arī ņemot vērā ieguldījumu izmaksas, kas vajadzīgas ietaupījumu potenciāla izmantošanai. Vajadzība stiprināt politiku, kas veicina energoefektīvākus patēriņa un ražošanas paradumus, uzsvērta arī Komisijas Zaļajā grāmatā „Eiropas stratēģija ilgtspējīgai, konkurētspējīgai un drošai enerģijai”². Eiropadome 2006. gada pavasara sanāksmē³ aicināja steidzami pieņemt vērienīgu un reāli izpildāmu Energoefektivitātes rīcības plānu, ņemot vērā ES energoietāupījumu potenciālu vairāk nekā 20 % apjomā līdz 2020. gadam.

Lai izmantotu potenciālu, nāksies būtiski mainīt pašreizējo pieeju enerģijas patēriņam. Eiropai būs vairāk nekā divas reizes jāpaaugrina energoefektivitātes paaugstināšana, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem. Nepieciešams jauns modelis, lai mainītu sabiedrības paradumus – lai tērētu mazāk enerģijas, nezaudējot dzīves kvalitāti. Jāstimulē gan ražotāji, lai tie izstrādātu energoefektīvākas tehnoloģijas un produktus, gan pircēji, lai tie iegādātos šādus produktus un tos racionāli izmantotu. Īpaši svarīgi ir izmantot labāko pieejamo tehnoloģiju. Lai gan Rīcības plāna mērķi var sasniegt ar pašreizējo tehnoloģiju, jāveicina arī inovatīvu tehnoloģiju, kuras parādās Rīcības plāna periodā, ienākšana.

Izmantojot 2020. gada potenciālu 20 % apmērā, kas ir līdzvērtīgi apmēram 390 Mtoe, mēs gūsim ievērojamu enerģētikas un vides priekšrocības. CO₂ emisijas jāsamazina par 780 Mt CO₂, salīdzinot ar pamata scenāriju, kas ir vairāk nekā dubults samazinājums, salīdzinot ar ES saistībām līdz 2012. gadam saskaņā ar Kioto protokolu. Papildu ieguldījumu izdevumus efektīvākās un inovatīvās tehnoloģijās atsvērs kurināmā ietaupījumi par vairāk nekā 100 miljardiem euro gadā.

Šajā dokumentā ierosināts Rīcības plāns, kas palīdzēs izmantot potenciālu un saglabāt Eiropai pirmo vietu pasaulē energoefektivitātes ziņā. Plānā ierosinātās politikas un pasākumu pamatā ir apspriešanās saistībā ar Zaļo grāmatu par energoefektivitāti⁴. Ieinteresētās personas, kas piedalījās apspriešanās procesā, īpaši atbalstīja lielāko daļu no šiem pasākumiem. Galvenie jautājumi, kas tika minēti, atbildot uz Zaļajā grāmatā par enerģētiku uzdotajiem jautājumiem,

¹ 390 Mtoe par 48 ASV dolāriem barelā, atskaitot nodokļus.

² COM(2006) 105, galīgā redakcija, 8.3.2006.

³ Prezidentūras secinājumi, 2006. gada 23.-24. marts. 7775/1/06 REV1, 18.5.2006.

⁴ Zaļā grāmatā par energoefektivitāti „Kā ar ierobežotiem resursiem sasniegt labāku rezultātu”, COM(2005)265, galīgā redakcija, 22.6.2005. Zaļās grāmatas sabiedriskajā apspriešanās tika saņemta 241 atbilde, aicinot rīkoties visās enerģētikas nozarēs. (Komisijas dienestu darba dokuments (SEC(2006)693, 29.5.2006.)).

attiecās uz nepieciešamību uzlabot pieejamību un kvalitāti informācijai par enerģijas patēriņu un pieejamām energoefektīvām tehnoloģijām un metodēm. Kā prioritāra tika vērtēta ēku energoefektivitāte. Atbildēs minēts, ka īpaši svarīgi ir uzlabot transporta energoefektivitāti, jo šī nozare ir lielākais naftas produktu patērētājs un tajā visvairāk pieaug emisiju apjoms. Tika uzsvērts ievērojamais enerģijas pieprasījuma un CO₂ samazinājuma potenciāls rūpniecībā. Atbildes aicināja arī izmantot dažādus politikas instrumentus valsts, reģionālajā un vietējā līmenī (t.i., plašāks mērķtiecīgu un saskanīgu nodokļu pasākumu izmantojums, ārējo izmaksu internalizēšana, dalībvalstu atbalsts, izmantojot energoefektivitātes nacionālos rīcības plānus, nesaistošas pamatnostādnes, marķējums un mērķvērtības, publiskā sektora priekšzīme publiskajā iepirkumā). Tika atbalstītas arī saistošas minimālās efektivitātes prasības automobiļiem.

Turklāt Eiropas Parlamenta atzinumā par Zaļo grāmatu⁵ iekļauti vairāk nekā 100 ieteikumi. Tie lielā mērā atbilst Rīcības plāna priekšlikumiem. Konkurētspējas, enerģētikas un vides Augsta līmeņa grupa, ko izveidojusi Komisija un kas apvieno attiecīgās ieinteresētās personu grupas, sniedza ieguldījumu un atbalstīja ES energoietāupījumu potenciālu 20 % apmērā līdz 2020. gadam⁶.

2. MĒRĶIS UN DARBĪBAS JOMA

Rīcības plānā izklāstīta politika un galvenie pasākumi, lai veicinātu to, ka tiek izmantots ES pirmārās enerģijas gada patēriņa aprēķinātais ietaupījumu potenciāls 20 % apjomā līdz 2020. gadam⁷. Plānā ietverti dažādi rentabli pasākumi⁸, ierosinātās prioritārās darbības, kas jāuzsāk nekavējoties, un citas, ko uzsāk pakāpeniski sešu gadu periodā. Būs vajadzīgi turpmāki rīcības plāni, lai pilnībā izmantotu potenciālu līdz 2020. gadam.

Rīcības plāna mērķis ir mobilizēt sabiedrību un politikas veidotājus visos pārvaldes līmeņos, kā arī tirgus dalībniekus, un pārveidot enerģijas iekšējo tirgu tādā veidā, lai ES iedzīvotāji tiktu nodrošināti ar pasaulē energoefektīvāko infrastruktūru, ēkām, iekārtām, procesiem, transportlīdzekļiem un enerģētikas sistēmām. Ņemot vērā individuālās rīcības svarīgumu enerģijas patēriņa samazināšanā, rīcības plāns aicina arī iedzīvotājus izmantot enerģiju iespējami racionālā veidā. Energoefektivitāte ir informēta cilvēku izvēle, ne vien tiesību akti.

---

⁵ Eiropas Parlamenta Ziņojums P6_A(2006)0160, 3.5.2006.

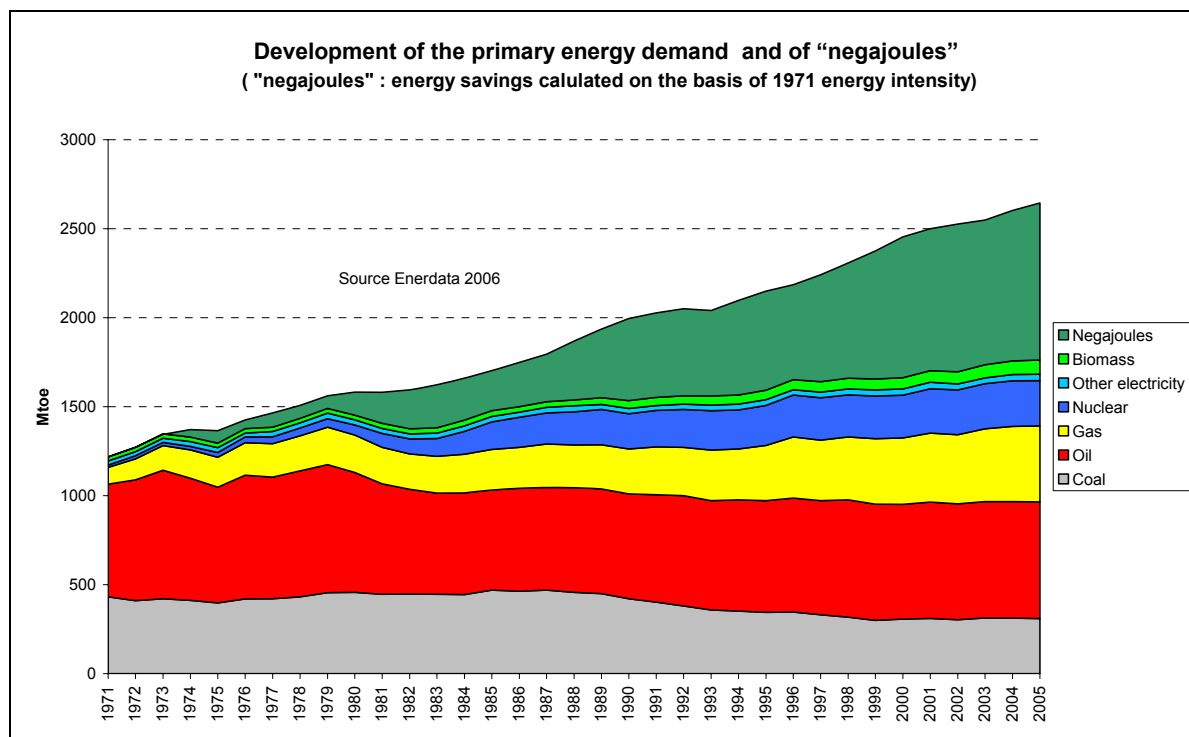
⁶ Pirmais Augsta līmeņa grupas ziņojums datēts ar 2006. gada 2. jūniju ("*Contributing to an integrated approach on competitiveness, energy and the environment policies - Functioning of the energy market, access to energy, energy efficiency and the EU Emissions Trading Scheme*"; http://ec.europa.eu/enterprise/environment/hlg/hlg_en.htm). Šajā ziņojumā īpaši apskatīti vairāki ieteikumi energoefektivitātes uzlabošanai.

⁷ Salīdzinājumā ar pamatscenāriju. Sk. COM (2005) galīgā redakcija, 22.6.2005.

⁸ Lai gan rentabilitātes precīza interpretācija Kopienas tiesību aktos apzināti atstāta dalībvalstu rīcībā, parasti par tiešāko un visvieglāk interpretējamo ekonomijas vērtējuma metodi tiek uzskatīta zemākās aprites cikla izmaksas paredzētajiem ieguldījumiem enerģētikā (piedāvājuma vai pieprasījuma pusē).

3. IETAUPIJUMU POTENCIĀLS UN IETEKME

Turpmāk sniegtajā 1.attēlā parādīts, kā pēdējos 35 gados ES energointensitāte ir samazinājusies energoefektivitātes uzlabošanas rezultātā. Tajā redzams, ka līdz 2005. gadam „negadžouli” (jeb ietaupījumu rezultātā nepatērētā enerģija) ir kļuvusi par nozīmīgāko energoresursu.

1. attēls

Lai gan pēdējos gados energoefektivitāte ir ievērojami uzlabojusies, joprojām ir tehniski un ekonomiski iespējams līdz 2020. gadam panākt primārās enerģijas ietaupījumu 20% apmērā papildus tam, kas būtu sasniegts ar cenu ietekmi, strukturālām pārmaiņām ekonomikā, dabisku tehnoloģiju aizstāšanu un jau ieviestajiem pasākumiem. Pašreizējās aplēses liecina, ka lielākais rentablu ietaupījumu potenciāls ir dzīvojamo (mājsaimniecības) un komerciālo ēku (terciārā) sektorā, proti, pilns potenciāls ir attiecīgi aptuveni 27 % un 30 % no enerģijas patēriņa, daļēji tāpēc, ka patēriņš minētajā sektorā veido lielu daļu no kopējā patēriņa. Dzīvojamās ēkās lielākās iespējas paveras sienu un jumta izolācijas nomaiņā, savukārt komerciālās ēkās ļoti svarīgas ir uzlabotas enerģijas pārvaldības sistēmas. Milzīgu enerģijas ietaupījumu potenciālu joprojām piedāvā ierīču un citu enerģiju patērējošu iekārtu uzlabošana. Ražošanas nozarē kopējais potenciāls tiek lēsts 25 % apmērā, un vislielāko ietaupījumu potenciālu piedāvā perifērās iekārtas, piemēram, motori, ventilatori un apgaismes ierīces⁹. Transportā tiek lēsts līdzīgs ietaupījumu potenciāls – 26 %, ietverot transporta veidu maiņu būtisko ietekmi¹⁰, saskaņā ar Transporta baltās grāmatas vidusposma pārskatu¹¹.

⁹ Patlaban 20 % saražotās elektroenerģijas pasaulē izmanto apgaisme. Pētījumi liecina, ka, izmantojot efektīvās gaismas emitējošās diodes (LED) tehnoloģiju, kas jau ir pieejama tirgū, līdz 2015. gadam varētu ietaupīt 30 % pašreizējā enerģijas patēriņa apgaisme, un līdz 2025. gadam – 50 %.

¹⁰ Vupertāles Institūts 2005. g., pamatojoties uz Mantzos (2003) un „Economic Evaluation of Sectoral Emission Reduction Objectives for Climate Change”, ECOFYS, 2001. gada marts. Papildu informācija

Nozare	Enerģijas patēriņš (Mtoe) 2005	Enerģijas patēriņš (Mtoe) 2020 (neveicot izmaiņas)	Enerģijas ietaupījumu potenciāls 2020 (Mtoe)	Pilns enerģijas ietaupījumu potenciāls 2020 (%)
Mājsaimniecības (dzīvojamais sektors)	280	338	91	27%
Komerciālās ēkas (terciālais sektors)	157	211	63	30%
Transporta nozare	332	405	105	26%
Ražošana	297	382	95	25%

2. attēls: Pilna enerģijas ietaupījuma potenciāla aprēķins gala patēriņa sektoros¹²

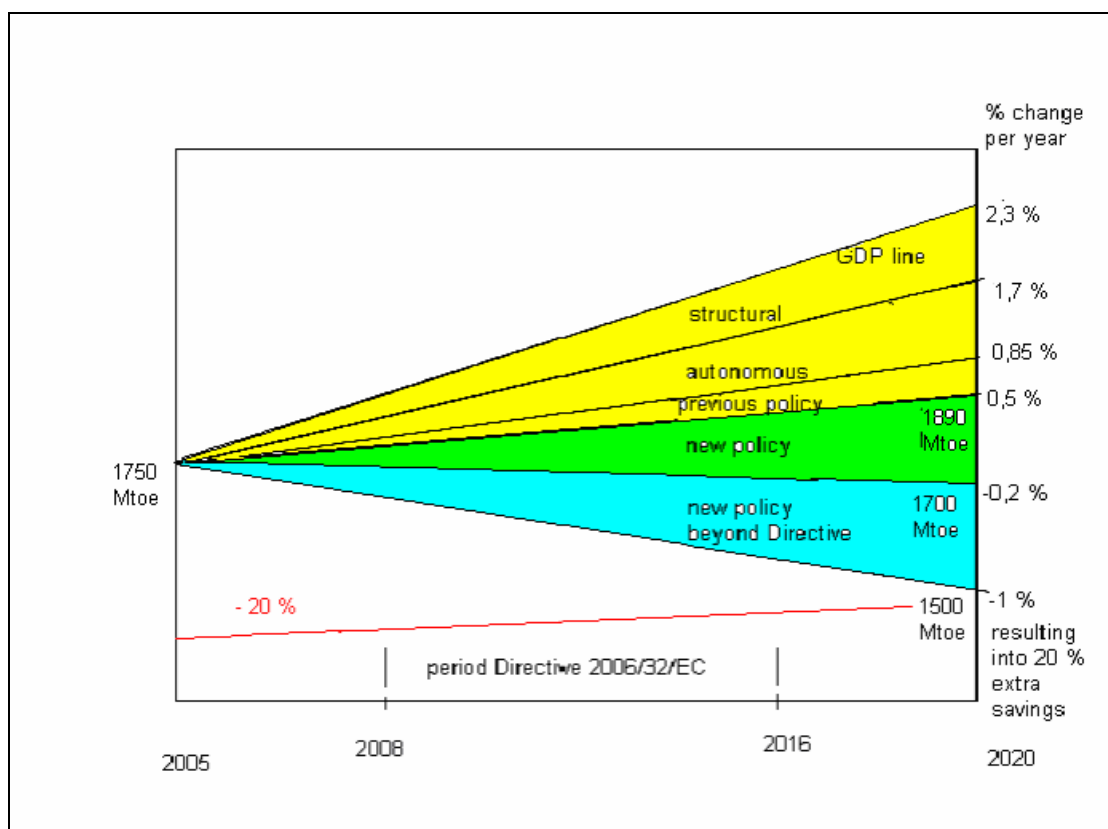
Pamatojoties uz pilna potenciāla scenāriju gala patēriņa sektoros, papildu ietaupījumi no jaunu politiku un pasākumu īstenošanas un esošo stiprināšanas tiek lēsti līdz 20 % (1,5 % jeb 390 Mtoe gadā) līdz 2020. gadam (ieskaitot ietaupījumus gala patēriņa sektoros un enerģijas pārveidošanas līmenī). Šie ietaupījumi ir papildus tiem energointensitātes uzlabojumiem 1,8 % jeb 470 Mtoe gadā apjomā, ko izraisa paredzamās strukturālās izmaiņas, iepriekšējo politiku ietekme un neatkarīgas izmaiņas, kas rodas, dabiski aizstājot tehnoloģijas, mainoties enerģijas cenām utt. Minētā ietekme parādīta 3. attēlā, kur „previous policy” (iepriekšējā politika) apzīmē ES tiesību aktus, kas jau ir pieņemti un īstenoti; „new policy” (jaunā politika) apzīmē pasākumus, ko pašreiz īsteno un Rīcības plāns paredz pastiprināt; „new policy beyond directives” (jauna politika ārpus direktīvām) apzīmē politikas un pasākumus, kas ierosināti Rīcības plānā.

---

atrodama Ietekmes novērtējuma noslēguma ziņojumā (CLWP: 2006/TREN/032), 4. pielikums. 2006. gada jūlijs.

¹¹ Komisijas paziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam „Eiropas dinamisma saglabāšana – ilgtspējīga attīstība mūsu kontinentā. Eiropas Komisijas 2001. gadā publicētās Transporta baltās grāmatas vidusposma pārskats”; COM(2006)314 galīgā redakcija.

¹² Avots: Eiropas Komisija, ES-25 pamata scenārijs un Vupertāles institūts, 2005.

3. attēls: Energointensitātes uzlabojumi gadā¹³

Rīcības plānā izklāstītās darbības veido saskaņotu un savstarpēji saistītu pasākumu kopumu, ar kura palīdzību ES varēs izmantot potenciālu, proti, vismaz 20 % rentablu enerģijas ietaupījumu līdz 2020. gadam. Tie nodrošinās tādas ieguvumus kā vides uzlabošana, mazāks fosilā kurināmā importa apjoms, nostiprināta ES rūpniecības konkurētspēja, lielākas jaunu, energoefektīvu tehnoloģiju eksporta iespējas un pozitīva ietekme uz nodarbinātības līmeni. Pasākumiem ir vērienīgs mērķis, kas ievērojami pārsniedz vidējos energointensitātes uzlabojumus gadā iepriekšējās desmitgadēs.

4. PAMATOJUMS

Rīcības plānā akcentēti galvenie priekšlikumi un sniegts to pamatojums. Priekšlikumu izstrādē ņemti vērā nesen pieņemtie ES un citu līmeņu tiesību akti, kuri palīdzējuši Eiropai ieņemt vadošo vietu pasaulē energoefektivitātes ziņā. Komisija ierosina 10 prioritārās darbības, kas aptver visas enerģētikas jomas, jāuzsāk nekavējoties un jāīsteno cik vien iespējams drīz, lai sasniegtu lielāko efektivitāti. Dalībvalstis, reģionālās un vietējās

¹³ Primārās enerģijas ietaupījums 1,5 % apmērā papildina 1,8 %, ko katru gadu panāk ar uzlabotu energointensitāti „uzņēmējdarbībā kā parasti”, to veido līdzšinējo Kopienas tiesību aktu rezultāti (0,35 % gadā) un citi faktori (katru gadu 0,6 % strukturālu pārmaiņu rezultātā, piemēram, rūpniecības attīstība, un 0,85 % „neatkarīgu ietaupījumu” rezultātā, piemēram, dabiska tehnoloģiju nomaiņa). Kopā energointensitāte tādējādi tiks samazināta par 3,3 % gadā, enerģijas patēriņam ik gadus palielinoties vidēji par 0,5 %, pieņemot, ka vidējais IKP pieaugums ir 2,3 % gadā. 3. attēla atsauce uz Direktīvu 2006/32/EK atspoguļo 9 % ietaupījumu mērķvērtību laikposmam no 2008. līdz 2016. gadam. Papildus energoefektivitātes potenciālam patēriņa pusē būtiskus ieguldījumus apmēram 20 % apjomā var panākt, novēršot enerģijas zudumus enerģijas pārveides un pārvades laikā.

pašvaldības un citas ieinteresētās personas tiek aicinātas veikt papildinošus pasākumus, kas pastiprinātu īstenošanu.

Pielikumā sniegts pasākumu saraksts un kalendārais laika grafiks. Pilns ierosināto pasākumu saraksts un papildu informācija par enerģijas patēriņu, ietaupījumu potenciālu, pasākumu ierosinātājiem un īstenošanai, kā arī ietekmi ir sniegta pievienotajā Komisijas dienestu darba dokumentā ar nosaukumu „Energoefektivitātes rīcības plāna analīze”¹⁴. Sagatavots arī ietekmes novērtējuma ziņojums un tā kopsavilkums¹⁵.

5. POLITIKA UN PASĀKUMI

Energoefektivitāte vispirms ir enerģijas pieprasījuma kontrolēšana un samazināšana, taču mērķtiecīgi pasākumi ir vajadzīgi gan enerģijas patēriņa, gan enerģijas piegādes pusē. „Darīsim kā parasti” nav ilgtspējīga atbilde.

Svarīgi ir pilnībā īstenot un ieviest pašreizējo un topošo tiesisko regulējumu. Tāpēc Komisija rūpīgi seko līdzi – izmantojot juridiskos līdzekļus – energoefektivitāti ietekmējošu Kopienas tiesību aktu transponēšanai un piemērošanai, tostarp attiecībā uz tiesību aktiem par iekšējo enerģijas tirgu, ēkām un ierīcēm.

Turpmāk izklāstīti Rīcības plānā ietvertie nozaru un horizontālie mērķpasākumi. Pirmkārt, jānosaka dinamiskas energoefektivitātes prasības virknei produktu, ēku un pakalpojumu. Mērķtiecīgi instrumenti vajadzīgi arī enerģijas pārveidošanas sektorā, lai uzlabotu gan jaunu, gan jau esošu enerģijas ražošanas iekārtu efektivitāti un samazinātu enerģijas zudumus pārvadē un sadalē. Transporta nozarē vajadzīga vispusīga un konsekventa pieeja, kas vērsta uz dažādiem tirgus dalībniekiem, tostarp motoru un riepu ražotājiem, transportlīdzekļu vadītājiem, naftas/kurināmā piegādātājiem un infrastruktūras plānotājiem.

Otrkārt, gan energoefektivitātes paaugstināšanai, gan vispārējai ekonomiskajai efektivitātei būtiski ir atbilstoši un izmaksas atspoguļojoši cenu signāli. Vienlaikus jāuzlabo finanšu instrumenti un ekonomiskie stimuli visās nozarēs, to īstenojot atbilstoši attiecīgajiem noteikumiem par valsts atbalstu. Jau no Rīcības plāna īstenošanas pirmās dienas vajadzīga papildu informācija un paradumu maiņa. Energoefektivitātes jautājumi steidzami jārisina globālā mērogā, izmantojot starptautiskas partnerības un aptverot, piemēram, tādas tirdzniecības preces kā ierīces.

Būtiska nozīme ir arī inovācijām un tehnoloģijai. Gaidāmajā Energotehnoloģiju stratēģiskajā plānā, ko paredzēts pieņemt 2007. gadā, būs vispusīgi izklāstīts ilgtermiņa energotehnoloģiju redzējums, un tas noderēs kā turpmāku tehnoloģijas ierosinātu efektivitātes uzlabojumu stimuls sabiedrībā. Īpaša uzmanība jāpievērš informācijas un komunikāciju tehnoloģiju sniegtajām iespējām¹⁶.

Potenciālu pilnībā varēs izsmelt, tikai īstenojot visus šos pasākumus. Tāpēc energoefektivitātei būs jāveltī papildu resursi visos līmeņos, tostarp Komisijā.

---

¹⁴ SEC (2006) 1173.

¹⁵ SEC(2006)1174 un SEC(2006)1175.

¹⁶ IKT iekārtu plašā izmantojuma dēļ nepieciešami nozīmīgi uzlabojumi pusvadītāju un bateriju tehnoloģiju efektivitātē. Komisija atbalstīs pētniecību šajās jomās, izmantojot Septīto pētniecības un attīstības pamatprogrammu, kā paziņots pirmajā gada ziņojumā par Eiropas Informācijas sabiedrību (COM (2006) 215).

Kā atspoguļots ietekmes novērtējuma ziņojumā, ietaupījumu potenciāls un iespējamā ietekme dažiem pasākumiem ir lielāka vai uzskatāmāka nekā citiem. Rīcības plānā ierosinātajiem pasākumiem tiks veikta arī detalizēts atsevišķs ietekmes novērtējums. 2009. gadā notiks rīcības plāna īstenošanas uzraudzība, atjaunināšana un vidusposma pārskatīšana, cita starpā izmantojot energoefektivitātes nacionālos rīcības plānus¹⁷ un ES enerģētikas stratēģiskos pārskatus.

5.1. Dinamiskas energoefektivitātes prasības attiecībā uz enerģiju patērējošiem produktiem, ēkām un energopakalpojumiem

Kopienas tiesībās ir vispusīga direktīvu un regulu pamatsistēma enerģiju patērējošu produktu, ēku un pakalpojumu energoefektivitātes uzlabošanai. Tā ietver ekodizaina direktīvu¹⁸, Energy Star regulu¹⁹, direktīvu par marķēšanu²⁰ un 8 direktīvas tās īstenošanai, enerģijas galapatēriņa efektivitātes un energoefektivitātes pakalpojumu direktīvu²¹ un ēku energoefektivitātes direktīvu²². Komisija aicinās dalībvalstis šos instrumentus maksimāli īstenot un ieviest, lai nodrošinātu Eiropas iekšējā energoefektīvu preču un energopakalpojumu tirgus strauju attīstību un palielo tirgus maiņu²³. Ja iespējams veikt papildu likumdošanas un citus pasākumus tirgus stiprināšanai un attīstības paātrināšanai, arī šie pasākumi tiks uzskatīti par prioritāriem.

(1) Produktu energoefektivitātes paaugstināšana

Patērētāji nepietiekami ņem vērā energoefektīvu ierīču un iekārtu ekonomisko izdevīgumu. Taču rezultātu sasniegšanai patērētāju pirkuma izvēle ir izšķirīga. Efektivitātei jāklūst par galveno faktoru patērētāju lēmumos. Komisija uzskata, ka dinamisku energoefektivitātes standartu izmantošana, dalījums energoefektivitātes klasēs un marķējuma shēmas ir pārliecinošs instruments patērētāju informēšanai un tirgus maiņai par labu energoefektivitātei.

1. prioritārā darbība

Ierīču un iekārtu marķēšana un minimālie energoefektivitātes standarti

No 2007. gada tiks izstrādāti atjaunināti un dinamiski minimālie energoefektivitātes standarti ierīcēm un citām enerģiju patērējošām iekārtām, pamatojoties uz marķēšanas un ekodizaina direktīvām. Īpaša uzmanība tiks pievērsta zudumu samazināšanai nodrošinot režīmā. Komisija sāks pieņemt minētās prasības 14 prioritārajām produktu grupām, paredzot to apstiprināšanu līdz 2008. gada beigām. Komisija pārskatīs marķēšanas pamatdirektīvu 92/75/EK, lai palielinātu tās efektivitāti. Tiks atjaunināta pašreizējā marķējuma klasifikācija.

¹⁷ Tie paredzēti Direktīvā 2006/32/EK par enerģijas galapatēriņa efektivitāti un energoefektivitātes pakalpojumiem, OV L 114, 27.4.2006., 64. lpp.

¹⁸ OV L 191, 22.7.2005., 29. lpp.

¹⁹ (EK) Nr. 2422/2001

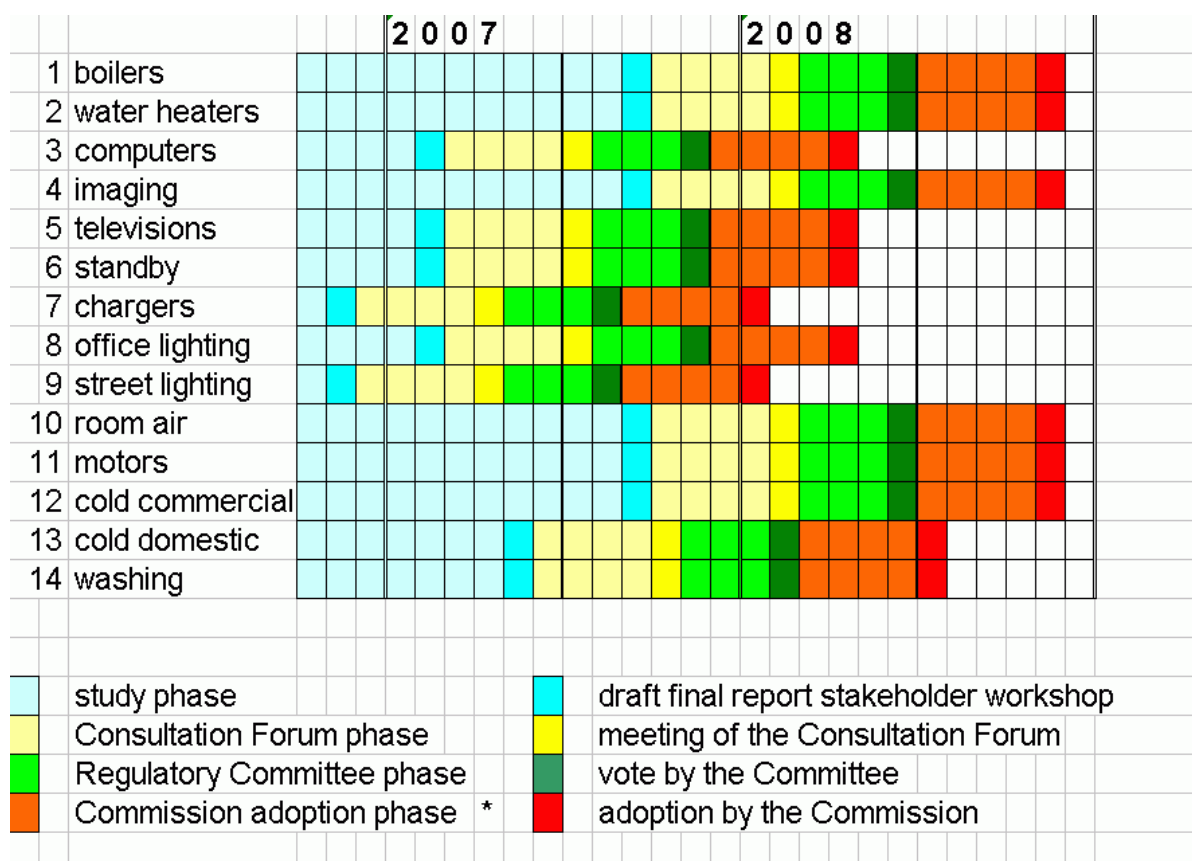
²⁰ Direktīva 92/75/EK (OV L 297, 13.10.1992., 16.-19. lpp.).

²¹ OV L 114, 27.4.2006., 64. lpp.

²² OV L 1, 4.1.2003., 65. lpp.

²³ Saistībā ar energoefektivitātes tiesību aktiem patlaban ir uzsāktas pārkāpumu tiesvedības procedūras pret 20 dalībvalstīm, gan saistībā ar nepaziņošanu, gan sliktu piemērošanu.

2007. gadā Komisija sāks pieņemt minimālos energoefektivitātes standartus (ekodizaina prasības) kā īstenošanas direktīvas 14 prioritārajām produktu grupām, tostarp boileriem, ūdenssildītājiem, plaša patēriņa elektronikai, kopētājiem, televizoriem, nodrošes režīmam, lādētājiem, apgaismei, elektromotoriem un citiem produktiem saskaņā ar turpmāk tekstā atrodamo tabulu. Šajās direktīvās, cik vien iespējams, tiks ietvertas norādes par turpmākām prasībām, piemēram, pēc 5 gadiem, lai sagatavotu ražotājus jaunām prasībām produktu izstrādes ciklā. Komisija nodrošinās atbilstošu mērīšanas metožu laicīgu izstrādi, izmantojot *CEN/CENELEC* vai citus piemērotus līdzekļus. Produktus, kas neatbilst pieņemtajām minimālajām prasībām, nedrīkstēs laist tirgū.

* includes WTO notification, translations and reinforced scrutiny by European Parliament

Turklāt 2007. gadā Komisija pieņems Darba plānu, lai līdz 2010. gadam izveidotu iekšējo tirgu citiem enerģiju patērējošiem produktiem. Tam jānodrošina, lai uz produktiem, kas veido nozīmīgu daļu no kopējā enerģijas patēriņa, attiektos ES mēroga minimālie standarti un energoefektivitātes klasifikācija/ marķējums, pamatojoties uz ekodizaina direktīvu un/vai marķējuma direktīvu (pamatojoties uz mazāko aprites cikla izmaksu metodi, ko paredz minētā direktīva). Līdz 2010. gadam būs aptverta nozīmīga daļa attiecīgo produktu. Ražotājiem tiks sniegta informācija par iespējamām energoefektivitātes prasību pārskatīšanām nākotnē.

Lai palielinātu ES marķēšanas shēmas informatīvo vērtību, Komisija 2007. gadā sāks pārskatīt Pamatdirektīvu 92/75/EK ar mērķi paplašināt tās darbības jomu, lai tā aptvertu citas enerģiju patērējošas iekārtas, piemēram, komerciālas dzesēšanas iekārtas. Pašreizējās marķējuma klasifikācijas atjauninās, mainot prasības katrā klasē, ik pēc 5 gadiem vai tad, kad tas būs nepieciešams saskaņā ar jaunu tehnikas attīstību, pamatojoties uz ekodizaina pētījumiem, lai A marķējuma statusu saglabātu energoefektīvākajiem 10-20 % iekārtu.

Dalībvalstīs ekodizaina prasības un marķējuma shēma jāīsteno, jāuzrauga un jāievieš. Vienlaikus marķējuma shēma kalpos kā īpaši lietderīgs instruments valsts politiku atbalstam, tostarp informācijas kampaņām, atlaižu shēmām, publiskā iepirkuma pamatnostādņēm un baltās sertifikācijas shēmām.

(2) Pakalpojumu attīstība enerģijas gala patēriņa efektivitātei

Ar šogad pieņemto direktīvu par enerģijas galapatēriņa efektivitāti un energoefektivitātes pakalpojumiem (2006/32/EK) izveidota laba sistēma, lai stiprinātu ES mēroga sadarbību energoefektivitātes jautājumos tādās jomās, kurās ir nenoliedzams enerģijas ietaupījumu potenciāls. Vajadzīga pilnīga dalībvalstu sadarbība direktīvas īstenošanā, jo īpaši sastādot tālejošus nacionālos rīcības plānus. Atbilstoši šai direktīvai Komisija sadarbībā ar Eiropas Enerģijas regulatoru padomi (CEER) sagatavos saprašanās memorandu, nosakot pamatnostādnes un rīcības kodeksu enerģijas galapatēriņa efektivitātes uzlabošanai visās nozarēs. Pamatojoties uz minēto direktīvu, 2008. gadā varēs izvērtēt ES mēroga Baltās sertifikācijas shēmu, ņemot vērā pārmaiņas dalībvalstīs un panākto progresu, izveidojot saskaņotu ES sistēmu energoefektivitātes uzlabojumu mērīšanai.

(3) Ēku energoefektivitātes paaugstināšana

2. prioritārā darbība

Ēku energoefektivitātes prasības un ēkas ar ļoti mazu enerģijas patēriņu („pasīvās ēkas”)

Komisija 2009. gadā pēc Ēku energoefektivitātes direktīvas pilnīgas ieviešanas ierosinās paplašināt tās darbības jomu. Tā ierosinās arī ES minimālās energoefektivitātes prasības attiecībā uz jaunām un atjaunotām ēkām (kWh/m²). Attiecībā uz jaunām ēkām Komisija līdz 2008. gada beigām izstrādās stratēģiju ēkām ar ļoti mazu enerģijas patēriņu jeb pasīvām ēkām²⁴, apspriežoties ar dalībvalstīm un galvenajām ieinteresētajām aprindām par šo ēku plašāku izmantošanu līdz 2015. gadam. Komisija rādīs priekšzīmi, izmantojot savas ēkas.

Ēku energoefektivitātes direktīvai (2002/91/EK), kas dalībvalstīm jātransponē līdz 2006. gada janvārim²⁵, var būt galvenā nozīme, izmantojot ēku sektora ietaupījumu potenciālu, kurš patlaban ir aprēķināts 28 % apmērā²⁶, un tas savukārt var samazināt ES enerģijas gala patēriņu par aptuveni 11 %. Tomēr, lai pilnībā izsmeltu potenciālu ēku sektorā, Komisija ierosinās paplašināt direktīvas darbības jomu, lai minimālās energoefektivitātes prasības attiecinātu uz lielu daudzumu mazāku ēku, tostarp pazeminot 1000 m² platības robežu attiecībā uz nozīmīgiem atjaunināšanas darbiem, tādējādi aptverot vairumu pašreizējo ēku. Komisija 2009. gadā arī ierosinās ES minimālās energoefektivitātes prasības attiecībā uz jaunām un atjaunotām ēkām (kWh/m²) un to daļām, piemēram, logiem. Tā veiks vajadzīgos pasākumus, lai sadarbībā ar ēku sektora dalībniekiem izstrādātu ļoti maza enerģijas patēriņa jeb pasīvo

²⁴ Ar terminu „pasīvās ēkas” parasti apzīmē mājas, kurās nav tradicionālo siltumapgādes sistēmu un aktīvas dzesēšanas. Tas nozīmē, ka nepieciešama ļoti laba izolācija un mehāniskā ventilācijas sistēma ar īpašu efektīvu siltuma reģenerāciju. Šādas ēkas sauc arī par nulles enerģijas mājām un mājām bez siltumapgādes.

²⁵ Attiecībā uz dažu šīs direktīvas noteikumu piemērošanu dalībvalstis var izmantot papildu trīs gadu periodu (līdz 2009. gadam).

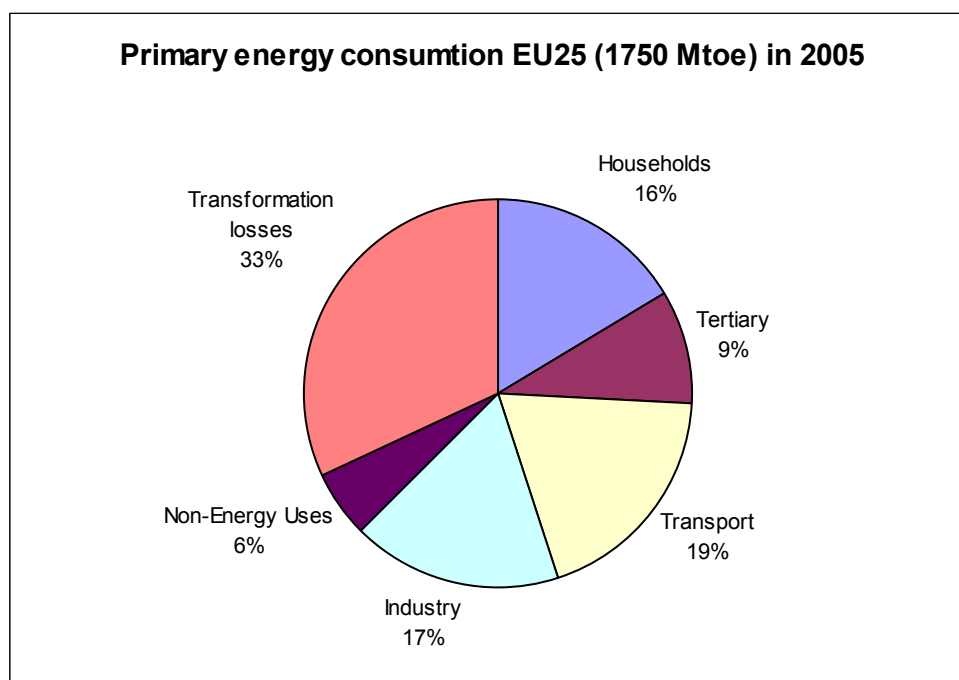
²⁶ Vupertāles Institūts 2005. Pamatojoties uz *Mantzos* (2003). Piemēram, enerģiju taupoša elektriskā spuldze izmanto piecas reizes mazāk strāvas nekā standarta spuldze. Nomainot spuldzes, vidusmēra mājsaimniecība katru gadu var viegli ietaupīt 100 euro.

ēku popularizēšanas stratēģiju, lai vidējā termiņā šā veida ēkas kļūtu par jaunu ēku standartu, kad atbilstošās tehnoloģijas kļūs komerciāli pieejamas.

Pielikumā iekļauts pilnīgāks saraksts ar ierosinātajām darbībām, kas saistītas ar spēkā esošiem ES tiesību aktiem.

5.2. Enerģijas pārveidošanas uzlabošana

Energoefektivitātes uzlabošanas potenciāls enerģijas ražošanā un sadalē ir ievērojams pašreizējo pārveidošanas zudumu apjoma dēļ (4. attēls).

4. attēls

Enerģijas pārveidošanas sektorā tiek izmantota apmēram viena trešā daļa no visas primārās enerģijas. Taču vidējā pārveidošanas efektivitāte, piemēram, elektroenerģijas ražošanā ir ap 40%. Jaunu ražošanas jaudu efektivitāte var sasniegt 60%. Tādējādi rodas liels energoefektivitātes paaugstināšanas potenciāls. Var samazināt arī elektroenerģijas pārvades un sadales zudumus, kas bieži sasniedz 10%.

ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēma ir efektīvs līdzeklis, lai rosinātu elektroenerģijas ražotājus samazināt emisiju daudzumu un visrentablākajā veidā uzlabot energoefektivitāti. Komisija patlaban plāno pārskatīt sistēmu²⁷. Izmantojot nacionālo emisijas kvotu sadales plānu un radot vispārēju CO₂ emisiju atļauju deficītu tirgū, dalībvalstis var turpināt izmantot ES emisijas tirdzniecības sistēmu kā instrumentu, lai stimulētu efektīvāku elektroenerģijas ražošanu. Turklāt Komisija uzskata, ka nepieciešami vairāki jauni pasākumi, tādēļ tā ierosina darbību kompleksu.

²⁷ Norādes par praktiskiem sistēmas uzlabojumiem sniegs arī Komisijas un dalībvalstu pieredze un diskusijas saistībā ar nacionālajiem sadales plāniem 2008.-2012. gada periodā.

3. prioritārā darbība

Augstāka efektivitāte enerģijas ražošanā un sadalē

Komisija līdz 2008. gadam izstrādās saistošas minimālās energoefektivitātes prasības jaunām elektroenerģijas, siltumapgādes un dzesēšanas jaudām, kas ir mazākas par 20 MW²⁸, un vajadzības gadījumā apsvērs šādu prasību ieviešanu lielākām ražošanas vienībām. Kopā ar energoapgādes nozares dalībniekiem tā izstrādās pamatnostādnes par labu ekspluatācijas praksi esošajām jaudām, lai palielinātu vidējo ražošanas efektivitāti visām ražotnēm, kā arī vienosies par pamatnostādņēm par labu regulēšanas praksi, lai samazinātu pārvades un sadales zudumus. Priekšlikums jauniem regulatīviem pamatnoteikumiem decentralizētas ražošanas pievienošanai tiks ierosināts 2007. gadā.

Lai uzlabotu enerģijas pārveidošanas sektora vispārējo efektivitāti, Komisija cieši sadarbosies ar enerģijas apgādes un sadales sektora pārstāvjiem, ar Eiropas Regulatoru padomi (*CEER*) un Eiropas Elektroenerģijas un gāzes regulatoru grupu (*ERGEG*).

Īstenojot direktīvu par koģenerācijas veicināšanu (2004/8/EK), var samazināt zudumus sadales tīklos. Pašlaik tikai aptuveni 13 % no ES patērētās elektroenerģijas saražo, izmantojot šo tehnoloģiju. Lai veicinātu koģenerācijas attīstības turpmāku progresu, jāaskaņo aprēķinu metodes un izcelsmes apliecinājumi, jāuzlabo uzskaitē un jāievieš standarti. Tiks mēģināts sasniegt visus minētos mērķus. Sākot no 2007. gada, tiks ierosinātas arī minimālās efektivitātes prasības un noteikumi attiecībā uz centralizēto siltumapgādi un mikro koģenerācijas stacijām.

Arī šajā jautājumā paredzēto pasākumu pilnīgāks saraksts ir iekļauts pielikumā.

5.3. Attīstība transporta nozarē

Transporta nozarei ir viena no galvenajām vietām Eiropas ekonomikā, un tās patēriņš veido gandrīz 20 % no kopējā primārās enerģijas patēriņa. Fosilais kurināmais veido 98 % no šajā nozarē patērētās enerģijas. Tā kā transports ir arī visstraujāk augošā nozare enerģijas izmantošanas ziņā, tā ir arī galvenais siltumnīcefekta gāzu emisijas avots un iemesls atkarībai no fosilā kurināmā importa. Tāpēc ir būtiski izmantot energoefektivitātes uzlabojumu potenciālu šajā nozarē. Šo potenciālu jo īpaši var izmantot, nodrošinot vieglo automobiļu degvielas efektivitāti, attīstot mazāk piesārņojošu automobiļu tirgu, nodrošinot piemērota spiediena uzturēšanu riepiņos un uzlabojot efektivitāti pilsētas, dzelzceļa, jūras un aviācijas transporta sistēmās, kā arī mainot transporta paradumus. Ar komodalitāti, t.i., dažādu transporta veidu efektīvu izmantošanu gan atsevišķi, gan apvienojumā, tiks panākta resursu, tostarp enerģijas, optimāla izmantošana. Paaugstināt energoefektivitāti palīdzēs tuvjūras pārvadājumu un jūras maģistrāļu, kā arī citu videi nekaitīgu un enerģiju taupošu transporta veidu veicināšana.

²⁸ Ražošana, uz ko neattiecas ES Emisiju tirdzniecības shēma.

4. prioritārā darbība

Automobiļu degvielas efektivitātes paaugstināšana

Komisija ir apņēmusies risināt vieglo automobiļu energoefektivitātes un CO₂ emisiju jautājumu un vajadzības gadījumā 2007. gadā ierosinās tiesību aktus, lai nodrošinātu, ka, izmantojot vispusīgu un konsekventu pieeju, līdz 2012. gadam tiek sasniegta mērķvērtība 120 g CO₂/km saskaņā ar pieņemto ES mērķi. Paralēli tā ierosinās pastiprināt ES prasības attiecībā uz vieglo automobiļu marķēšanu.

Tā kā degvielas efektivitāte un CO₂ emisijas ir cieši saistītas, lielu daļu potenciāla var izmantot, piemērojot jaunus pasākumus, tostarp tiesību aktus, kas nodrošinātu nepieciešamo CO₂ samazinājumu. Ja Komisija konstatēs, ka automobiļu ražotāju brīvprātīgā apņemšanās sasniegt 140 g CO₂/km līdz 2008./2009. gadam netiks ievērota, tā nevilcinoties ierosinās tiesību aktus. Tādēļ līdz 2006. gada beigām tiks pieņemts Komisijas paziņojums par pārskatīto ilgtermiņa stratēģiju, lai CO₂ emisiju no vieglajiem automobiļiem samazinātu vairāk, nekā paredz pašreizējās brīvprātīgās saistības. Stratēģijas uzdevums ir līdz 2012. gadam sasniegt Kopienas mērķi, proti, 120 g CO₂/km, īstenojot vispusīgu un konsekventu pieeju un iesaistot citas attiecīgas ieinteresētās personas un iestādes un citus instrumentus²⁹.

Komisija, izmantojot publisko iepirkumu un izpratnes veicināšanas pasākumus, arī turpmāk centīsies paplašināt tīrāku, viedāku, drošāku un energoefektīvāku transportlīdzekļu tirgu. Lai paaugstinātu transportlīdzekļu energoefektivitāti, intensīvāk tiks izmantotas informācijas un komunikāciju tehnoloģijas³⁰. Tiks ierosināta grozīta un paplašināta automobiļu degvielas taupītspējas marķējuma direktīva (1999/94/EK), lai uzlabotu un saskaņotu marķējuma dizainu visā ES un stimulētu patērētājus un ražotājus veikt izvēli par labu efektīvākiem transportlīdzekļiem. Tāpat kā citu ražojumu gadījumā, „A” marķējums attieksies uz efektīvākiem 10-20 % vieglo automobiļu, un marķējuma shēmu atjauninās pēc 3 gadiem.

Saskaņā ar aprēķiniem riepas un spiediens riepās var uzlabot transportlīdzekļa degvielas efektivitāti par vairāk nekā 5 %³¹. Komisija izdos pilnvaras izstrādāt atzītu Eiropas standartu un potenciālu starptautisku standartu rites pretestības maksimālajiem ierobežojumiem un autotransporta līdzekļu riepu marķējumam. Turklāt tā veicinās brīvprātīgas vienošanās un apsvērs citus pasākumus par autotransporta precīzas riepu spiediena kontroles un riepu piesūknēšanas sistēmām, tostarp prasību obligāti aprīkot visus jaunus autotransporta līdzekļus ar riepu spiediena kontroles sistēmām.

Jāsamazina lieks enerģijas patēriņš, ko rada neefektīvs pilsētas transports. Nepārkāpjot vietējo un reģionālo pašvaldību pilnvaras, Komisija paredzētajā Zaļajā grāmatā par pilsētas transportu ierosinās kopīgus risinājumus, kuru pamatā ir konkrēti pārbaudīti pasākumi, tostarp attiecīgā gadījumā maksājumi par infrastruktūras izmantošanu, ceļiem un noslogotību. Tie ietvers jaunas pieejas, lai Eiropas pilsētās veicinātu sabiedriskā transporta izmantošanu, automobiļu kopīgu lietošanu, nemotorizētus transportlīdzekļu veidus un teledarbu. Ierosinot kopīgos

²⁹ Piemēram, faktors, kura pamatā ir CO₂, nodokļos, ar ko apliek vieglos automobiļus (COM(2005) 261).

³⁰ Paziņojums par viedā automobiļa iniciatīvu (COM(2006) 59, galīgā redakcija) un Otrais e-drošības paziņojums (COM(2005) 431, galīgā redakcija).

³¹ Papildus nozīmīgajiem ietaupījumiem, ko iegūst, izmantojot atbilstošas riepās ar atbilstošu spiedienu, vidusmēra autovadītājs var vienkārši ietaupīt 100 euro no gada izdevumiem par degvielas iegādi, ekoloģiskāk vadot automobili (Starptautiskās Enerģētikas aģentūras izdevums „Saving oil in a hurry”, 2005).

risinājumus, tiks ņemta vērā Pilsētvides tematiskā stratēģija³² un pieredze, kas gūta, īstenojot *CIVITAS* iniciatīvu³³.

Attiecībā uz citā transporta veidu energoefektivitātes uzlabošanu Komisija apsvērs iespēju ieviest uz tirgus principiem pamatotus instrumentus jūrniecības nozarē un, ievērojot nesēn izdoto Paziņojumu par klimata pārmaiņām un aviāciju³⁴, ierosinās pasākumus aviācijas nozarē, piemēram, par tās iekļaušanu emisiju tirdzniecības shēmā, neapdraudot šo nozaru vispārējo konkurētspēju. Energoefektivitāti dzelzceļa transportā veicinās tiesiskā regulējuma pilnīga īstenošana līdz 2007. gadam. Pilnīgāks transporta nozarē ierosināto pasākumu saraksts ir sniegts pielikumā.

5.4. Energoefektivitātes finansēšana, ekonomiskie stimuli un enerģijas cenu veidošanās

Lai gan daudzi energoefektivitātes pasākumi ir pilnībā rentabli un to atmaksāšanās laikposms ir ļoti īss, bieži šādus pasākumus neveic finansiālu šķēršļu dēļ. Visvairāk tas attiecas uz maziem un vidējiem uzņēmumiem.

Lai veicinātu finansējuma piešķiršanu energoefektivitātes mērķiem, no vienas puses, un uzlabotu veidu, kā ar cenu signāliem ietekmē energoefektivitāti, no otras puses, Komisija noteiks un centīsies likvidēt valsts tiesību aktos joprojām pastāvošos juridiskos šķēršļus (i) efektivitātes risinājumu uzņēmumu³⁵ (tā saukto energopakalpojumu uzņēmumu jeb „ESCO”) darbībai, (ii) dalītu un garantētu ietaupījumu izmantošanai, (iii) trešo personu finansējumam un (iv) energoefektivitātes līgumu slēgšanai. Tiks paplašināta apgrozības fondu un projektu biržu izmantošana.

Turklāt tiks veicinātas valsts un privātā sektora partnerības, iesaistot privāto banku sektoru, ERAB, EIB grupu, ERAB un citas SFI, lai piesaistītu vairāk naudas līdzekļu aizdevumu segšanai, garantijas instrumentu un riska kapitāla izmantošanai jaunām, energoefektīvām tehnoloģijām ES.

5. prioritārā darbība

Atbilstoša finansējuma veicināšana mazo un vidējo uzņēmumu un energopakalpojumu uzņēmumu energoefektivitātes ieguldījumiem

Izmantojot vairākas konkrētas iniciatīvas 2007. un 2008. gadā, Komisija aicinās banku sektoru piedāvāt īpaši paredzētu finansējumu maziem un vidējiem uzņēmumiem un energopakalpojumu uzņēmumiem, lai tie varētu izmantot enerģijas ietaupījumu iespējas, kas atklātas, veicot energoauditu. Eko-inovāciju veicināšanai tiks piedāvāta piekļuve Kopienas finansējumam, piemēram, Zaļo investīciju fondam, ko līdzfinansē no *CIP*³⁶.

³² COM(2005)718 galīgā redakcija.

³³ Programma PTA pamatprogrammā, lai palīdzētu pilsētās izveidot ilgtspējīgāku, tīrāku un energoefektīvāku pilsētas transporta sistēmu.

³⁴ COM(2005)459 galīgā redakcija.

³⁵ Šie uzņēmumi parasti uzņemas noteiktu finansiālu risku. Maksa par sniegtajiem pakalpojumiem (daļēji vai pilnīgi) ir atkarīga no panāktajiem energoefektivitātes uzlabojumiem un citu līgumā noteiktu kritēriju izpildes.

³⁶ Konkurētspējas un jauninājumu pamatprogramma 2007.-2013. gadam.

Īpaši liels energoefektivitātes paaugstināšanas potenciāls ir jaunajās dalībvalstīs. Komisija arī turpmāk veicinās struktūrfondu un kohēzijas fondu izmantošanu, lai valsts un vietējā mērogā sekmētu privātā finansējuma piesaistīšanu energoefektivitātes uzlabošanai.

6. prioritārā darbība

Energoefektivitātes veicināšana jaunajās dalībvalstīs

Kohēzijas politikā energoefektivitāte ir viena no prioritātēm. Komisija aicinās Eiropas Reģionālās politikas ietvaros izmantot nacionālās un reģionālās programmas, lai stimulētu intensīvākas investīcijas³⁷ energoefektivitātes paaugstināšanā, jo īpaši jaunajās dalībvalstīs, tostarp daudzdzīvokļu un sociālajās mājās. Komisija arī sekmēs sadarbības tīklu veidošanu starp dalībvalstīm un reģioniem, lai nodrošinātu, ka finansējumu saņem labākās prakses energoefektivitātē.

Pieredze liecina, ka nodokļi – līdzeklis ārējo izmaksu internalizēšanai – ir spēcīgs instruments energoefektivitātes veicināšanai.

7. prioritārā darbība

Nodokļu sistēmas saskaņota izmantošana

Komisija sagatavos Zaļo grāmatu par netiešajiem nodokļiem (2007) un 2008. gadā pārskatīs Enerģijas nodokļu direktīvu³⁸, lai veicinātu enerģijas nodokļu mērķtiecīgāku un saskaņotāku izmantošanu, jo īpaši iestrādājot energoefektivitātes un vides aizsardzības apsvērumus.

Turklāt Komisija 2007. gadā apsvērs izmaksas un ieguvumus, kas izriet no nodokļa kredītu izmantošanas uzņēmumu stimulēšanai, no vienas puses, lai palielinātu sertificētu energoefektīvu ierīču un iekārtu ražošanu, un, no otras puses, lai sekmētu patērētājus iegādāties šādas ierīces un iekārtas.

Attiecībā uz transportlīdzekļu nodokļiem Komisija aicina Padomi cik iespējams drīz pieņemt priekšlikumu sasaistīt nodokļus ar CO₂ rādītājiem un lūdz dalībvalstis sākt ieviest šīs izmaiņas plānotajās nodokļu reformās (COM(2005)261).

Komisija 2007. gadā ierosinās īpašu nodokļu režīmu attiecībā uz komerciālo dīzeļdegvielu, lai samazinātu būtiskās nodokļu līmeņa atšķirības dalībvalstīs. Šā priekšlikuma rezultātā vajadzētu palielināties kravu autopārvadājumu energoefektivitātei, samazinot „degvielas uzpildes tūrismu”.

Visbeidzot Komisija atgādina, ka vairākas dalībvalstis jau var izmantot samazinātu PVN likmi energoefektivitātes paaugstināšanas instrumentiem (ēku izolācijas uzlabošanai utt.).

5.5. Pārmaiņas enerģijas patēriņa paradumos

Enerģijas efektīvai izmantošanai vajadzīgi faktori, kas motivē, veicina un stiprina racionālus un atbildīgus patēriņa paradumus. Institucionālās spējas, izpratne un skaidra, ticama un pieejama informācija par enerģiju patērējošām tehnoloģijām un metodēm ir svarīgi faktori, kas ietekmē racionālu rīcību tirgū. Visām ieinteresētajām personām vajadzīga izglītība un

³⁷ Īpaši izstrādājot kopīgas atbalsta programmas, piemēram, *JASPERS*, *JEREMIE* un *JESSICA*, reģioniem, MVU un pilsētām, kopā ar EIB grupu, ERAB un citām SFI.

³⁸ Direktīva 2003/96/EK, OV L 283, 31.10.2003., 51. lpp.

praktiskās mācības, būtiska nozīme ir arī informācijas tehnoloģijām.

8. prioritārā darbība

Informētība par energoefektivitāti

Papildus labākam marķējumam prioritārās jomas ietvers izglītības un mācību plānus un programmas nozares un energoapgādes uzņēmumu energopārvaldniekiem. Ir paredzēti mācību palīg līdzekļi pamatizglītības, vidējās izglītības un arodizglītības mācību saturam. Tos, izmantojot Kopienas programmas, izstrādās no 2007. gada kā ieteikumus dalībvalstīm sadarbībā starp dalībvalsts un Kopienas izglītības aģentūrām.

Energoefektivitāte sākas mājās. Tāpēc Komisija un citas ES iestādes rādīs priekšzīmi, izvēloties jaunas energoefektīvas tehnoloģijas savās ēkās, transportlīdzekļos, biroja aprīkojuma un citu enerģiju patērējošu iekārtu iegādē un pieņemot iepirkuma pamatnostādnes savu dienestu vajadzībām. Piemērojot Kopienas vides vadības un audita sistēmu (EMAS)³⁹, Komisija nodrošinās, ka visas Komisijai piederošās ēkas būs sertificētas līdz 2009. gada beigām.

Turklāt tiks attīstītas energoefektivitātes pārvaldības sistēmas, piesaistot līdzfinansējumu no Kopienas programmām, piemēram CIP⁴⁰. Saņēmēji izstrādās pamatnostādnes par energoefektīvu ražojumu veicināšanas metodēm un izglītības un mācību plānus energopārvaldniekiem. Komisija līdz 2006. gada beigām sagatavos Vides programmu maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU-Vide), ietverot tajā instrumentu kopumu energoefektivitātes uzlabošanai, un izstrādās energotehnoloģiju stratēģisko plānu, paredzot tajā arī informācijas un komunikāciju tehnoloģiju devumu energoefektivitātē.

9. prioritārā darbība

Energoefektivitāte apdzīvotās vietās

Komisija 2007. gadā izveidos „Pilsētas mēru paktu”, uzsākot pastāvīgu sadarbību starp Eiropas 20-30 lielāko vadošo pilsētu mēriem. Sadarbības mērķis ir popularizēt un ieviest labākās prakses, tādējādi būtiski uzlabojot energoefektivitāti pilsētvidē, kur svarīgi ir vietējās politikas lēmumi un iniciatīvas, tostarp transporta jomā.

Lai sniegtu praktiskus energoefektivitātes pasākumu un politiku piemērus, Komisija kampaņas „Ilgtspējīga enerģija Eiropai” ietvaros, izmantojot programmas „Saprātīga enerģija Eiropai” atbalstu, katrā dalībvalstī organizēs konkursu, lai piešķirtu balvu energoefektīvākajai skolai. Starp balvas piešķiršanas kritērijiem būs attiecīgās skolas ēku energopārvaldība un energoefektivitāte un skolēnu zināšanas par energoefektivitāti un ilgtspējību. Tiks apsvērta iespēja organizēt Eiropas balvu.

Turpmāki pasākumi ir izklāstīti pielikumā.

³⁹ EMAS izveidoja ar Regulu (EK) Nr. 761/2001. OV L 114, 24.4.2001., 1. lpp.

⁴⁰ Konkurētspējas un jauninājumu pamatprogramma 2007.-2013. gadam. COM(2005)121 galīgā redakcija.

5.6. Starptautiskās partnerības

Lai gan energoefektivitāte sākas mājās, tā noteikti ir arī starptautisks jautājums. ES jāizmanto divpusējās un starptautiskās tirdzniecības un attīstības politika, nolīgumi un līgumi, instrumenti (tostarp sarunas), lai sekmētu energoefektīvu tehnoloģiju un metožu izstrādāšanu un izmantošanu.

10. prioritārā darbība

Energoefektivitātes veicināšana pasaulē

Lai veicinātu energoefektivitāti pasaulē, Komisija 2007. gadā ierosinās pamatnolīgumu ar galvenajām ārējās tirdzniecības partnervalstīm un starptautiskajām organizācijām. Nolīgumi īpaši attieksies uz energoefektivitātes paaugstināšanu gala patēriņa sektoros un enerģijas pārveidošanā. Tajos tiks izmantotas dažādas politikas un pasākumi.

Lai pievērstu lielāku uzmanību energoefektivitātei un sekmētu to visā pasaulē, Komisija ierosinās starptautisku pamatnolīgumu, kura puses būs gan attīstītās, gan jaunattīstības valstis, tostarp Brazīlija, Ķīna, Indija, Japāna, Krievija un Amerikas Savienotās Valstis. Nolīgums tiks izstrādāts sadarbībā ar Apvienoto Nāciju Organizāciju, Starptautisko Enerģētikas aģentūru, G8 (Glenīglas dialogs par klimata pārmaiņām), Pasaules Tirdzniecības organizāciju, Pasaules Banku, ERAB, EIB un citām institūcijām. Mērķis ir attīstīt ciešāku sadarbību saistībā ar energoefektivitātes mērīšanu un novērtēšanu, preču un pakalpojumu minimālajām energoefektivitātes prasībām, marķēšanu un sertifikāciju, energoauditu, nodrošināt reālā zudumiem, rīcības kodeksiem un citiem jautājumiem. Jāaptver visas galapatēriņa nozares, tostarp transports, kā arī enerģijas pārveidošana, kurā globālais potenciāls ir īpaši liels. Komisija 2007. gadā rīkos plašu starptautisku konferenci par energoefektivitāti, lai dotu izšķirošo impulsu procesa uzsākšanai.

6. Secinājumi un turpmākie pasākumi

Šajā rīcības plānā un tā pielikumā izklāstītie pasākumi var nodrošināt pirmos rezultātus nākamajos sešos gados, daudzi no tiem – nākamajos trīs gados. Sasniegto progresu vērtēs ar regulāru stratēģisku Eiropas enerģētikas pārskatu palīdzību⁴¹. Lielākais vidusposma pārskats paredzēts 2009. gadā Rīcības plāna īstenošanas periodā. Ietaupījumu potenciāls pastāv. Jārada instrumenti, atbalsta programmas, politika un vajadzīgās institucionālās spējas.

Taču, lai sasniegtu šeit izvirzītos mērķus, vairāk nekā jebkas cits ir vajadzīga politiskā griba un iesaistīšanās valsts, reģionālā un vietējā mērogā. Tādēļ Padomei un Eiropas Parlamentam, un valsts un reģionālās politikas veidotājiem pilnībā jāuzņemas saistības un jānosaka skaidras un nepārprotamas pilnvaras šā Rīcības plāna īstenošanai, apstiprinot to un vienojoties par priekšlikumiem.

⁴¹ COM(2006) 105, galīgā redakcija, 8.3.2006.

PIELIKUMS. Ierosinātie pasākumi⁴²

Komisija veiks turpmāk minētos pasākumus⁴³.

1. Dinamiskas energoefektivitātes prasības attiecībā uz produktiem, ēkām un pakalpojumiem.

- Ekodizaina direktīvas (2005/32/EK) īstenošana
  - koordinēt ekodizaina prasības, marķējumu un stimulus (2007-2012)
  - izstrādāt ekodizaina prasības 14 prioritārām produktu grupām (2007-2009)
- izstrādāt ekodizaina prasības citiem produktiem (2008-2010)
- atbalstīt brīvprātīgas saistības enerģijas taupīšanas jomā (2007-2012)
- Marķēšanas pamatdirektīvas (92/75/EK) īstenošana un grozīšana
  - ierosināt Komisijas direktīvas par gāzes ūdenssildītāju un elektrisko ūdenssildītāju energomarķējumu (2007)
  - sagatavot marķējuma īstenošanas papildu pasākumus un pārskatīt pašreizējos marķējumus ar mērķi mainīt klasifikācijas prasības ik pēc 5 gadiem, tā lai tikai 10-20 % atbilstu A klasei, kā arī pārbaudīt aprites cikla izmaksas un paredzamos enerģijas ietaupījumus (2007-2009)
  - uzsākt vispusīgu pētījumu par direktīvas īstenošanu (2007)
- Energy Star nolīguma par biroja iekārtām⁴⁴ īstenošana un grozīšana
  - noslēgt jaunu Energy Star nolīgumu uz 5 gadiem (2007)
  - ierosināt grozījumu Regulai (EK) Nr. 2422/2001 par biroja iekārtu energoefektivitātes marķēšanas programmu (2007)
  - izstrādāt stingrākus energoefektivitātes kritērijus biroja iekārtām (2007-2011)
- Enerģijas galapatēriņa efektivitātes un energoefektivitātes pakalpojumu direktīvas (2006/32/EK) īstenošana un grozīšana
  - sadarbībā ar *CEER*, iesaistot *ERGEG*, sagatavot Saprāšanās memorandu par energoefektivitāti (2007)
  - novērtēt Kopienas mēroga Balto sertifikātu shēmu (2008)

---

⁴² Visas ierosinātās darbības sīkāk izskaidrotas Komisijas dienestu darba dokumentā „Energoefektivitātes rīcības plāna analīze”, SEC(2006) 1173.

⁴³ Iekavās norādītie termiņi atspoguļo aptuveno laiku, kad Komisija uzsāks pasākumu, un/vai pasākuma ilgumu.

⁴⁴ Regula (EK) Nr. 2422/2001.

- panākt lielāku saskaņību starp valsts iepirkuma pamatnostādņem energoefektivitātes jomā (2008)
  - censties vienoties par stingrākiem un saskaņotākiem kritērijiem brīvprātīgos nolīgumos, lai būtiski paaugstinātu energoefektivitāti (2009)
  - izdot pilnvaras izstrādāt Eiropas standartu (EN) energoaudita veikšanai (2008)
  - ierosināt sīkāk izstrādātas prasības uzskaitē un rēķinu sagatavošanai (2009)
  - apsvērt iespējas atbalstīt vai izveidot centru, kas apzinātu un uzlabotu jaunas un jau esošas tehnoloģijas (2008)
- Ēku energoefektivitātes direktīvas (2002/91/EK) īstenošana un grozīšana
    - ierosināt plašāku publiskā sektora iesaistīšanos jaunu tehnoloģiju un metožu demonstrēšanā (2009)
    - ierosināt būtiski zemāku platības robežu attiecībā uz minimālajām energoefektivitātes prasībām ēkām, kam veikta nozīmīga atjaunināšana (2009)
    - ierosināt minimālās energoefektivitātes prasības (kWh/m²) jaunām un atjaunotām ēkām un dažiem to elementiem, lai 2015. gadā jaunas ēkas sasniegtu pasīvo ēku⁴⁵ līmeni (2009)
    - apsvērt iespēju ierosināt saistošas prasības izmantot pasīvas siltumapgādes un dzesēšanas tehnoloģijas (līdz 2008. gada beigām)
    - ierosināt pasākumus dalībvalstīm, lai piešķirtu finansējumu ļoti rentabliem ieguldījumiem (2009)
  - Būvizstrādājumu direktīvas (89/106/EK) īstenošana
    - attiecīgos gadījumos ieviest energoefektivitātes aspektus būvizstrādājumu standartos (2008)

2. Enerģijas pārveidošanas uzlabošana

- izstrādāt minimālās energoefektivitātes prasības jaunām elektroenerģijas, siltumapgādes un dzesēšanas jaudām, kas ir mazākas par 20 MW, un vajadzības gadījumā apsvērt šādu prasību ieviešanu lielākām ražošanas vienībām (2008)
- kopā ar piegādes nozari izstrādāt pamatnostādnes par pašreizējās jaudas labas ekspluatācijas praksi (2008)
- izdot pilnvaras izstrādāt Eiropas standartu par sertifikācijas shēmu elektroenerģijas un siltumenerģijas ražotņu inženieriem (2008)
- sadarbībā ar *CEER*, iesaistot *ERGEG*, pieņemt pamatnostādnes par labu regulēšanas praksi, lai samazinātu zudumus pārvadē un sadalē (2008)

---

⁴⁵ Ar minimālu ārējo energoapgādi siltumapgādes un dzesēšanas vajadzībām.

- ierosināt jaunu tiesisko regulējumu, lai veicinātu piekļuvi tīklam un decentralizētas ražošanas pievienošanu (2007)
- Koģenerācijas veicināšanas direktīvas (2004/8/EK) īstenošana un grozīšana, ietverot šādus pasākumus.
  - paātrināt to metožu saskaņošanu, ko izmanto augstas efektivitātes koģenerācijas aprēķināšanai (2008-2011)
  - izdot pilnvaras izstrādāt Eiropas standartu (EN) koģenerācijas staciju galveno inženieru sertificēšanai (2008)
  - panākt vienošanos par saskaņotu elektronisku izcelsmes apliecinājumu (2007-2009)
  - ierosināt stingrākas prasības tirgus regulatoriem, lai veicinātu koģenerāciju (2008-2011)
  - ierosināt prasību dalībvalstīm aprēķināt siltuma pieprasījumu, ko var segt koģenerācijas stacijas (2007-2008)
  - ierosināt prasību dalībvalstīm aprēķināt nelietderīgā siltuma īpatsvaru valsts kopējā potenciālā (2007-2008)
  - pamatojoties uz jaunu standartu, ierosināt minimālās efektivitātes prasības centralizētajai siltumapgādei (2007-2008)
  - censties pieņemt Eiropas standartu un minimālās efektivitātes prasības mikro koģenerācijas stacijām (2007-2009)

3. Attīstība transporta nozarē

- pasākumi, tostarp tiesību akti, ja nepieciešams, lai, izmantojot vispusīgu un konsekventu pieeju, līdz 2012. gadam sasniegtu mērķvērtību 120 g CO₂/km. Šis mērķis jāsasniedz saskaņā ar brīvprātīgi pieņemto apņemšanos panākt 140 g CO₂/km līdz 2008.-2009. gadam
- pastiprināt centienus paplašināt tīrāku, viedāku, energoefektīvāku un drošāku transportlīdzekļu tirgu, ņemot vērā Komisijas priekšlikumu Direktīvai par „tīro” autotransporta līdzekļu izmantošanas veicināšanu (COM(2005) 634) (2007-2012)
- stiprināt ES mēroga satiksmes un ceļojumu reāllaika informācijas sistēmas un satiksmes pārvaldību (2007-2012)
- veicināt finansējumu efektīvu transportlīdzekļu ienākšanai tirgū (2007)
- ierosināt grozījumus automobiļu degvielas taupītspējas marķējuma direktīvā (1999/94/EK) (2007)
- izdot pilnvaras izstrādāt atzītu Eiropas standartu un starptautisku standartu riepu rites pretestības mērīšanai (2008)
- izstrādāt minimālās efektivitātes prasības automobiļu gaisa kondicionēšanas sistēmām (2007-2008)

- ierosināt riepu marķēšanas sistēmu (2008)
- sekmēt brīvprātīgas vienošanās un ierosināt citus pasākumus par precīzas riepu spiediena kontroles sistēmām (2008-2009)
- apsvērt obligātu jaunu transportlīdzekļu aprīkošanu ar riepu spiediena kontroles sistēmām (2008-2009)
- iesniegt Zaļo grāmatu pat pilsētas transportu, ierosinot kopīgus risinājumus, kuru pamatā ir konkrēti pārbaudīti pasākumi, tostarp attiecīgā gadījumā maksājumi par infrastruktūras izmantošanu, ceļiem un noslogotību (2007)
- ierosināt tiesību aktus, lai saskaņotu prasības popularizēt energoefektivitāti transportlīdzekļu vadītāju izglītības programmās un atbalsta projektos (2008)
- veicināt energoefektivitāti aviācijas nozarē ar *SESAR*⁴⁶ palīdzību (2007-2012)
- ierosināt tiesību aktus, lai aviācijas nozari iesaistītu ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā (2006)
- izmantot iespējas optimizēt kuģu korpusu tīrīšanu (2007-2008)
- ierosinot tiesību aktus, izmantot ietaupījumu potenciālu, ko piedāvā elektroapgāde no krasta kuģiem ostās (2008-2009)
- veicināt tuvjūras pārvadājumus un jūras maģistrāles (2007-2012)
- īstenot dzelzceļa transporta tiesisko regulējumu (2007)

4. Energoefektivitātes finansēšana, ekonomiskie stimuli un enerģijas cenu veidošanās

- noteikt un likvidēt juridiskos šķēršļus dalībvalstīs ESCO izmantošanai un līgumu slēgšanai energoefektivitātes jomā (2007-2009)
- attīstīt vietējos apgrozības fondus, kas saistīti ar informācijas biržām, cieši sadarbojoties ar ERAB, EIB grupu un citām SFI (2007-2009)
- kopā ar ERAB, EIB grupu un citām SFI veicināt valsts un privātā sektora partnerības, lai piesaistītu naudas līdzekļus aizdevumu segšanai, garantijas instrumentu un riska kapitāla izmantošanai MVU, ESCO un citiem uzņēmumiem, kas piedāvā energopakalpojumus (2007)
- veicināt finansējuma piesaisti energoefektivitātes projektiem jaunajās dalībvalstīs, tostarp daudzdzīvokļu un sociālo māju sektoros, izmantojot struktūrfondus un kohēzijas fondus (2007-2012)
- veicināt sadarbību tīklu veidošanu starp dalībvalstīm, lai panāktu, ka finansējumu saņem labākās prakses energoefektivitātē (2007-2012)

---

⁴⁶ Vienotās Eiropas gaisa telpas gaisa satiksmes vadības pētījumu projekts.

- veicināt valsts un privātā sektora energoefektivitātes fondu un finanšu pakešu izmantošanu MVU un valsts sektorā energoauditam un īpašiem ieguldījumiem energoefektivitātē, sadarbojoties ar ERAB, EIB grupu un ES struktūrfondiem un kohēzijas fondiem (2007-2012)
- Lai popularizētu eko-inovatīvus risinājumus, veicināt to, ka MVU izmanto Kopienas finansējumu, piemēram, Zaļo investīciju fondu, ko līdzfinansē CIP (2007-2012).
- analizēt izmaksas un ieguvumus no nodokļu kredītiem, ko izmanto, lai stimulētu uzņēmumus ražot vairāk un labākas energoefektīvas ierīces un iekārtas un sekmētu patērētāju iegādāties šādas ierīces un iekārtas (2007)
- sagatavot Zaļo grāmatu par netiešajiem nodokļiem (2007) un pārskatīt Enerģijas nodokļu direktīvu, lai labāk iestrādātu energoefektivitātes un vides aizsardzības apsvērumus (2008)
- ierosināt īpašu nodokļu režīmu attiecībā uz komerciālo dīzeļdegvielu, lai samazinātu būtiskās nodokļu līmeņa atšķirības dalībvalstīs, kas, savukārt, paaugstinās kravu autopārvadājumu energoefektivitāte, samazinot „degvielas uzpildes tūrismu” (2007)
- aicināt Padomi pieņemt Komisijas priekšlikumu (COM(2005)261) sasaistīt nodokļus ar CO₂ rādītājiem un lūgt dalībvalstīm ieviest šīs izmaiņas plānotajās nodokļu reformās (2007).

5. Pārmaiņas enerģijas patēriņa paradumos

- rādīt piemēru, saskaņā ar EMAS sertificējot visas Komisijai piederošās ēkas (2007-2009), un ierosināt šādu rīcību citām ES institūcijām (2010)
- pilnveidot energoefektivitātes pamatnostādnes, izdarot grozījumus EMAS regulā (2007)
- pieņemt Komisijas iepirkuma pamatnostādnes, kurās ievērots energoefektivitātes princips (2008), veicināt enerģijas pārvaldības sistēmas, pamatnostādes par energoefektīvu produktu veicināšanu, mācību instrumentu kopuma izstrādāšanu nozarei, MVU un publiskajam sektoram un iesniegt IPPC⁴⁷ atsaucis dokumentu (2007-2012)
- ierosināt ieteikumu dalībvalstīm iekļaut valsts izglītības programmās enerģētikas drošības un klimata pārmaiņu aspektus (2007); Kopienas programmās nodrošināt attiecīgus informatīvus materiālus un metodiskos norādījumus (2007-2012)
- ierosināt ar energoefektivitāti saistītas arrodizglītības iniciatīvu (2008)
- ar Saprāšanās memorandu par energoefektivitāti izveidot „Pilsētas mēru paktu”, lai popularizētu un ieviestu labākās prakses un nodibinātu pastāvīgu sadarbības tīklu (2007)
- izveidot un izmantot jaunus tīklus kampaņas „Ilgtspējīga enerģija Eiropai” ietvaros (2007-2008)

---

⁴⁷ Piesārņojuma integrētas novēršanas un kontroles direktīva (96/61/EK).

- organizēt konkursu katrā dalībvalstī, piešķirot balvu par energoefektīvāko skolu (2007-2008)
- iesaistīt Rīcības plāna īstenošanā programmas „Saprātīga enerģija Eiropai” aģentūru, valsts, reģionāla un vietēja mēroga enerģētikas aģentūras (2007-2012)

6. Starptautiskās partnerības

- iniciēt starptautisku pamat nolīgumu par energoefektivitāti (2007)
- ierosināt eksporta nozaru pārstāvjiem brīvprātīgus nolīgumus (saistības) ar par informāciju, minimālajām efektivitātes prasībām un marķējumu (2007-2012)
- stiprināt energoefektivitāti enerģijas un tirdzniecības līgumos, nolīgumos, sarunās un citos sadarbības veidos (2007-2012)
- stimulēt starptautisko sadarbību mērīšanas metožu jomā saistībā ar minimālajām efektivitātes prasībām un marķējumu (2007-2012)
- izveidot starptautisku tīklu ar mērķi izplatīt informāciju un ieteikumus par efektīvām tehnoloģijām (2009)